

X. Évfolyam 1. szám - 2015. március

KIRÁLY Lajos - VÁJÓ Norbert
lajos.kiraly@gmail.com - nvajo85@gmail.com

RENDEZVÉNYEK BIZTONSÁGI KÉRDÉSEI

Absztrakt

2011. január 15-én a West-Balkán szórakozóhelyen történt tragikus esemény sorozat hívta fel arra az addig nem kellő körültekintően szabályozott jogi területre, mely a rendezvények biztonságát szolgálja. A szórakozóhelyen történt eseményt rendkívüli gyorsasággal jogszabály előkészítés és kihirdetés követte. A cikk a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet, valamint az ahhoz közvetett és közvetlen módon kapcsolódó jogszabályok elemzésén keresztül kívánja bemutatni egy alkalmi rendezvény szabályos lebonyolításához szükséges feladatokat, illetve a rámutat a gyakorlatban jelentkező problémákra.

The tragic series of events occurred on 15th of January 2011 in the West-Balkán club called the attention to that not well regulated legal area which ensures the safety of the events. The incident happened in the club was followed by rapid preparation and publication of legislation. The article intends to present the tasks necessary to organize an occasional event with keeping the regulations by the analysis of the 23/2011. (III. 8.) Government decree on the safety of music and dance events and the directly and indirectly connecting legislation, furthermore points out the problems arising in practice.

Kulcsszavak: *west-balkán, szabad téri rendezvény, rendezvénytartási engedély, zenés, táncos rendezvény ~ west balkán, open air event, event permission, musical, dance event*

BEVEZETÉS

Azt tapasztaltuk, hogy bár a rendezvények biztonságával kapcsolatos jogszabályok már jó néhány éve hatályban vannak, még mindig akadnak félreértések, félreértelmezések mind a rendezvényszervezői oldalról, mind hatósági oldalról. Cikkünk írása időközben kiadásra került - de még nem hatályos - az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet (továbbiakban: OTSZ), mely egy sor változást is hoz a rendezvények biztonsági előírásaival kapcsolatosan, ezért ezeket is áttekintjük. Egy alkalmi rendezvény megszervezése során a szervezőnek rendkívül körültekintően kell eljárnia. Több jogszabály hatálya is kiterjedhet egy adott rendezvényre attól függően, hogy azt építményben vagy szabad téren rendezik meg, illetőleg, hogy mekkora résztvevői létszámra számítanak a rendezvény során. Nem csak nagy létszámú, nagy területű rendezvények szervezőinek kell ismerni az ide vonatkozó előírásokat, hanem akár egy községi önkormányzat polgármesterének is, aki megszervezi a vidéki községekben, falvakban szokásos falunapot vagy év végi mulatságot. Külön problémakör a rendezvénysátrak felállításának és használatának kérdése, mellyel a cikk keretében is foglalkozunk – az erre vonatkozó előírások is változnak és ráadásul nem csak rendezvényszervezőknek ajánlott ismerni -.

ÉPÍTMÉNYBEN MEGTARTOTT RENDEZVÉNY

Rendeltetésnek megfelelő használat

Egy építményben megtartani kívánt rendezvény esetén elsődleges fontosságú a következő kérdések tisztázása: az adott rendezvény jellege (zenés, táncos mulatság, előadás vagy kiállítás, vásár), mi az adott építmény alapvető rendeltetése (közösségi építmény, sportlétesítmény stb.), mekkora a várható résztvevői létszám (300 fő alatt vagy fölött), továbbá a várható létszám figyelembevételével az építmény egyáltalán alkalmas-e a kívánt rendezvény megtartására.

Az OTSZ 177. § (2) bekezdése szerint: „Az építményt, építményrészt, a vegyes rendeltetésű épületet, szabad teret csak a használatbavételi, üzemeltetési, működési és telephelyengedélyben megállapított rendeltetéshez tartozó tűzvédelmi követelményeknek megfelelően szabad használni”. A gyakorlatban azonban egyáltalán nem ritka, hogy egy adott rendezvényt olyan építményben kívánnak megtartani, melyet alapvetően nem arra terveztek, alakítottak ki, például sportlétesítményben zenés, táncos mulatságot kívánnak tartani vagy művelődési házban kiállítást, vásárt akarnak rendezni. Kellő körültekintéssel és megfelelő ismeretekkel az ilyen helyzetek is kezelhetők, biztonságosan, a jogszabályok betartásával.

Az OTSZ 206. § (1) bekezdése szerint amennyiben művelődési, sport-, oktatási létesítményekben, helyiségekben nem az eredeti rendeltetésnek megfelelő rendezvényt kívánnak tartani, akkor a rendezvény szervezőjét előzetes tájékoztatási kötelezettség terheli az I. fokú tűzvédelmi hatóság felé. Ugyanez a tájékoztatási kötelezettség terheli annak a rendezvénynek a szervezőjét is, aki 500 főnél nagyobb befogadóképességgel rendelkező *nem* művelődési és sportlétesítményben (hanem például oktatási intézményben), helyiségben rendez az alaprendeltetéstől eltérő kulturális vagy sport rendezvényt. E fejezetben a továbbiakban az említett két speciális esetről lesz szó.

Mindkét esetben meg kell vizsgálni, hogy a várható létszám meghaladja-e a 300 főt, illetve, hogy a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet hatálya alá is tartozik-e a tárgyi rendezvény (lásd következő címet), hisz akkor az abban foglalt követelményeket is ki kell elégíteni. Amennyiben várható 300 főt meghaladó résztvevőszám, ellenőrizni kell, hogy az adott létesítmény, helyiség kialakítása egyáltalán alkalmas-e 300 fő feletti létszám befogadására és kiürítése normaidőn belül biztosítható-e. Első lépésként a kijáratok kialakítását kell megnézni. Míg a korábban

érvényben levő szabályok – már az MSZ 595/6:1980 Építmények tűzvédelme. Kiürítés című szabvány 1.5. pontja is – előírta, hogy tömegtartózkodásra szolgáló helyiség ajtóit kilincs nélkül kell kialakítani úgy, hogy az egy mozdulattal nyitható és nyitott állapotban önműködően rögzíthető legyen, a jelenlegi OTSZ 59. § (4) szerint „A tömegtartózkodásra szolgáló helyiség menekülésre szolgáló ajtóit és a tömegtartózkodásra szolgáló helyiség menekülési útvonalán beépített ajtókat egy mozdulattal nyithatóan kell kialakítani”. Kikerült a „kilincs nélkül” és a „nyitott állapotban önműködően rögzíthető” követelmény. Tehát a jelenlegi OTSZ létesítési előírásainak hatálybalépését megelőzően tervezett építmények esetén, ha a kijárat ajtó „pánikzárral” ellátott, akkor biztosak lehetünk benne, hogy tömegtartózkodás lehetőségét figyelembe vették a tervezés során.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) 1. melléklet 132. szerint: „Tömegtartózkodásra szolgáló helyiség: egyidejűleg 300 főnél nagyobb befogadóképességű helyiség”. Tehát, ha a rendezvény helyszínéül szolgáló helyiség, épület a fenti követelményt nem teljesíti, akkor nem alkalmas 300 fő feletti résztvevő számára és más helyszínt kell keresni a rendezvény számára - vagy biztosítani kell, hogy az ajtók a rendezvény teljes időtartama alatt nyitva és nyitott állapotban rögzítettek maradnak - 300 fő alatti várható résztvevő esetén vagy amennyiben az épület a menekülési ajtók tekintetében „első ránézésre” megfelelő lehet tömegtartózkodásra, el kell készíteni az előzetes tájékoztatás dokumentációját.

Előzetes tájékoztatás tartalma

A rendezvény szervezője a tűzvédelmi előírásokat, biztonsági intézkedéseket köteles írásban meghatározni és azt a rendezvény időpontja előtt 15 nappal az illetékes I. fokú tűzvédelmi hatósághoz benyújtani. Az OTSZ 206. § (2) bekezdés taxatív felsorolja, hogy miket kell tartalmaznia a rendezvény szervezője által elkészített dokumentumnak:

- kiürítés számítás
- a rendezvény helyszínén a résztvevők tervezett elhelyezkedését és létszámát, a kiürítési útvonalakat, a kijáratokat, tűzoltási felvonulási utakat és területeket, közművek nyitó és záró szerkezetét feltüntető és az oltóvízforrásokat, a menekülésben korlátozott személyek tervezett elhelyezését és létszámát tartalmazó méretarányos helyszínrajzot, a kiürítési útvonalak, tűzoltási felvonulási utak és terület feltüntetésével
- a kiürítés lebonyolítását felügyelő biztonsági személyzet feladatait,
- a tűz esetén szükséges teendőket
- a tűz jelzésének és oltásának módját.

Eltérés a korábbi (28/2011 (IX.6.) BM rendelet) előírásokhoz képest, hogy tűzterhelés számítását már nem követelnek meg.

Bár nem szükséges tűzvédelmi szakképzettség e dokumentum elkészítéséhez, sőt be sem kell vonni ilyen személyt az elkészítéséhez - a cikk írásakor érvényben levő előírások szerint - nehezen képzelhető el, hogy egy tűzvédelmi ismeretekkel nem rendelkező személy az említett elemeket tartalmazó dokumentumot szakszerűen el tudna készíteni. Az előzetes tájékoztatás kötelező adattartalmából látszik, hogy a nem alaprendeltetéshez tartozó épülethasználat esetén elkészítendő dokumentumban azt szükséges bizonyítani, hogy az alkalmilag megváltozott körülmények esetén is biztosítottak az alapvető tűzvédelmi feltételek.

Zenés, táncos rendezvények

Jogi előírások - hatály

Alapvető fontosságú, hogy mindenki – mind a hatóság, mind a rendezvényszervező – tudja azt, hogy mire terjed ki a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: ZTRB) hatálya.

Kiterjed olyan rendszeresen vagy meghatározott alkalomból, illetve időpontban tartott, nyilvános, nem zártkörű, válogatott lemezbemutató vagy élő előadás útján nyújtott

zeneszolgáltatást főszolgáltatásként nyújtó rendezvényre (zenés, táncos rendezvény), amelyen a részvételhez nem kell megváltott ülőhellyel rendelkezni és azt tömegtartózkodásra szolgáló építményben, építményen, tömegtartózkodásra szolgáló helyiséget tartalmazó építményben, építményen vagy tömegtartózkodásra szolgáló helyiségben tartanak vagy a szabadban tartják, ahol várhatóan lesz olyan időpont, mikor a résztvevők száma meghaladja az 1 000 főt. Igen hosszú a mondat, azonban így lehet folyó szöveggént végigolvasni a jogszabályban külön pontokban szereplő kritériumokat.

Bár előfordulhatnak olyan rendezvények, melyek kielégítenék a fenti paramétereket, a ZTRB 1. § (2) bekezdése néhány rendezvénnyel kivételt tesz, mégpedig: a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvény, a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlések, a vallási közösségek vallásos szertartásai és rendezvényei, a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvények, a közoktatási intézményekben az intézmény által szervezett rendezvények tekintetében, ezekre nem vonatkozik a ZTRB.

Tehát a ZTRB nem vonatkozik pl.: egy iskolában, az iskola szervezésében lebonyolított rendezvényre (táncbemutatóra, iskola diszkóra, gólyabálra); művelődési házban rendezett bálra, táncbemutatóra, zenés estre, ha oda előre megváltott ülőhelyekkel kell rendelkezni. Ugyanakkor előfordulhatnak esetek, mikor a korábbi alcím szerint az I. fokú tűzvédelmi hatóság felé az előzetes tájékoztatást meg kell adni.

Rendezvénytartási engedély

Ha a ZTRB hatálya alá tartozik az adott rendezvény, akkor azt rendezvénytartási engedély birtokában lehet csak megtartani. A rendezvénytartási engedély iránti kérelmet a rendezvény szervezőjének a rendezvény helye szerinti települési, Budapesten a kerületi önkormányzat jegyzője, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzője felé kell benyújtania.

A kérelemhez kötelezően csatolni kell a következőket:

- a zenés, táncos rendezvénynek helyt adó építmény, terület azonosításához szükséges, továbbá alapterületére, befogadóképességére vonatkozó adatokat,
- a kérelmező nevét, valamint székhelyét, cégjegyzékszámát, az egyéni vállalkozó nyilvántartási számát,
- a zenés, táncos rendezvény megnevezését,
- a zenés, táncos rendezvényhez kapcsolódó szolgáltatások megnevezését,
- a zenés, táncos rendezvény gyakoriságáról, megtartásának napjairól, kezdésének és befejezésének időpontjáról szóló nyilatkozatot,
- *a biztonsági tervet,*
- mennyiben ezt külön jogszabály kötelezővé teszi, a tűzvédelmi szabályzatot, az építésügyi hatóság szakhatósági közreműködéséhez szükséges, külön jogszabályban meghatározott építészeti-műszaki dokumentációt két példányban és a tervezői nyilatkozatot.

Kiemeltük a biztonsági tervet, mellyel kapcsolatban a ZTRB felsorolás jellegűen meghatározza a kötelező tartalmi elemeket.

A biztonsági tervnek tartalmaznia kell:

- a zenés, táncos rendezvény helyszínének alaprajzát,
- befogadóképességét
- az oda való belépés és eltávozás rendjét
- a zenés, táncos rendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó kiürítési, menekítési tervét
- a biztonsági követelmények érvényesítésében közreműködők tevékenységének leírását

- a biztonsági személyzet létszámát
- az egészségügyi biztosítás feltételeinek meglétére vonatkozó utalást
- szabadtéri rendezvényeknél a viharos időjárás esetére vonatkozó intézkedési tervet.

Ideiglenes rendezvénysátrak

Rendkívül széles körben alkalmaznak gyorsan és könnyen megépíthető rendezvénysátrakat például a színpad, a szereplők, előadók, a közönség eső vagy napsütés elleni védelmére, de elég, ha egy nagyobb, szabad téren tervezett esküvőre gondolunk. Sok esetben a vendéglátóhely tulajdonosai bérelnek ilyen sátrakat az esküvői szezonban annak érdekében, hogy minél több és nagyobb létszámú esküvőt tudjanak fogadni.

Tapasztalataink szerint előfordultak a rendezvénysátrak tekintetében pontatlan jogértelmezések (pl.: „ponyvaszerkezetű építmény”-nek nevezték a korábbi OTSZ, a 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet szerint), illetve olyan előírások, melyek a szabályos rendezvény szervezést igencsak megnehezítik és rendkívül sok adminisztrációval járnak együtt (pl.: építési engedélyezési eljárás). A rendezvénysátrak előre gyártott szerkezetek, melyek relatíve kis energiaráfordítással felépíthetőek és elbonthatóak. Alapozást nem igényelnek, a könnyűfém tartóoszlopokat talplemezeken keresztül az aljzatba ütött fém cölöpök segítségével rögzítik. Az oldalfalak és a tető burkolatát ponyvaanyag szolgáltatja.

1. ábra. Rendezvénysátor szokásos megjelenése [Forrás: A1 rendezvénysátor Kft]

Építmény? Ponyvaszerkezetű?

Azt, hogy egy ideiglenes rendezvénysátor építménynek minősül-e fontos megvizsgálni, hiszen el kell tudnia dönteni a rendezvényt szervezőnek, hogy a szabadtérre vonatkozó szabályok szerint kell eljárnia és a bejelentéseket megtennie, az engedélyeket beszereznie, vagy az épületekre, építményekre vonatkozó szabályok szerint.

Látszólag viszonylag egyszerűen eldönthető a kérdés az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII Törvény (továbbiakban: ÉTV) 2. § 8. pontja szerint „Építmény: építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, – rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készütségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül – minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma)”. Tovább vizsgálva az ÉTV fogalmait láthatjuk, hogy az építményeken belül az épület fogalmát is kielégíti a rendezvénysátor.

Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy felhívjuk a figyelmet arra, hogy míg a 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet szerint egyértelműen nem tartozott az ideiglenes rendezvénysátor a „ponyvaszerkezetű építmény” fogalma alá – bár sokak, még a hatóság munkatársai is időnként így nevezték -, a most kiadott OTSZ értelmezésében már nem ilyen egyértelmű a helyzet, ami azért lényeges, mert – ahogy a korábbi előírások is – a jelenlegi is külön részletezi a ponyvaszerkezetű építményekre vonatkozó létesítési előírásokat.

Először is hasonlítsuk össze a korábbi és a jelenlegi „ponyvaszerkezetű építmény” fogalmát: 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet 7. § 25. pont: „olyan *állandó jellegű, legalább 9 hónapig fennálló, alapozással rendelkező* közösségi építmény, amely a környező külső tértől csak húzófeszültségre igénybe vehető külső térelhatároló szerkezettel egészben elválasztott teret alkot és ezzel a használat feltételeit biztosítja.”

54/2014. (XII. 5.) BM rendelet 4. § (2) 116. pont: „*olyan építmény, amelynek az időjárási hatások elleni védelemre szolgáló héjazat anyaga természetes vagy mesterséges szálakból szövással vagy a szövést helyettesítő egyéb technológiával készült, felületi terhek hordására képes, külső térelhatároló szerkezetként részben vagy egészben elválasztott teret alkot, és ezzel a használat feltételeit biztosítja*”

Nem kell hosszasan keresni a két megfogalmazás közötti különbséget első ránézésre is látszik, hogy merőben más a megközelítés. Korábban egyértelmű volt, hogy az ideiglenes rendezvénysátor az OTSZ szerint nem tartozik a ponyvaszerkezetű építmény fogalomkörébe, tekintettel arra, hogy 9 hónapig nem áll fenn és alapozással sem rendelkezik. A jelenlegi előírásból mindezek kikerültek és az új fogalmat vizsgálva láthatjuk, hogy ideiglenes rendezvénysátrak e fogalomkörbe tartoznak, mert minden rögzített feltételnek megfelelnek.

Fentiek alapján tehát az új, jelenlegi OTSZ szerint ponyvaszerkezetű az építmény, melyre speciális létesítési előírásokat fogalmaz meg a rendelet. „*Speciális építmény*” összefoglaló fogalom körébe is beleérti a ponyvaszerkezetű építményeket, így az erre értelmezhető követelményeket is teljesíteni kell.

Kisebb méretű (500 m² alapterületet nem meghaladó) rendezvénysátrakat, ponyvaszerkezetű építményeket az OTSZ 126. § (2) mentesít a szigorú követelmények alól, azonban nagyobb vagy tömegtartózkodásra szolgálóakat nem. Alapvetően nem szeretnénk részleteiben ismertetni a létesítési előírásokat, hisz azokat a 126. § - 128. §-ok egyértelműen rögzítik, csupán a következőket emelnénk ki. A megengedett maximális alapterület, a kijáratok száma és mérete, az egyéb épületektől való tűztávolság függ a ponyvaanyag tűzvédelmi osztályától. A jogalkotó szándéka szakmai oldalról érthető és üdvözölhető, hogy minél rosszabb a ponyvaanyag tűzvédelmi osztálya (azaz minél rosszabb tűzvédelmi tulajdonságú), úgy kisebb maximális alapterületet enged meg, több kijáratot követel meg a gyorsabb kiüríthetőség érdekében, illetve nagyobb tűztávolságot követel meg. Arról a gyakorlati problémáról azonban nem szabad megfeledkezni, hogy nem biztos, hogy ismert lesz az adott ponyvaanyag tűzvédelmi osztálya. Ilyen esetre szerencsére felkészült a jogalkotó és minden olyan jogszabályhelyre, ahol a ponyvaanyag követelményétől tesz függővé valamilyen paramétert felsorolta az „egyéb ponyvahéjazat” esetét is, melyre a legszigorúbb követelmények vonatkoznak értelemszerűen.

Mivel a rendezvénysátor felállítása építmény létesítésének tekintendő, így az OTSZ létesítési előírásai betartandóak, nem lehet azzal védekezni, hogy a sátrat az OTSZ hatálybalépése előtt készítették - mint ahogy nem lehet ilyennel védekezni egy téglából vagy előre gyártott vasbeton szerkezetből készült építmény esetében sem -.

Építési engedély

Nem szeretnénk részleteiben ismertetni és vizsgálni az építésügyi hatósági eljárásokat, azonban miután már látjuk, hogy a rendezvénysátor építménynek, azon belül is épületnek minősül, felmerül a kérdés, hogy szükséges-e építési engedélyt kérni annak szabályos felépítéséhez és használatához. Az egyik rendezvénysátrak bérbeadásával foglalkozó vállalkozás honlapján a „Hasznos tudnivalók” menüpont alatt azt olvashatjuk, hogy „változó”, hogy hol kell építési engedélyt kérni a felépítéshez, ebből is látható, hogy vélhetően nem egységes e szerkezetek megítélése.

Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletet szükséges megvizsgálni. Indirekt módon a jogszabály 1. melléklete azon építési tevékenységeket sorolja

fel, melyhez nem szükséges építési engedély. A 14. pontban olvasható, hogy „Megfelelőség igazolással – vagy 2013. július 1-je után gyártott szerkezetek esetében teljesítménynyilatkozattal – rendelkező építményszerkezetű, tömegtartózkodás céljára nem szolgáló, és legfeljebb 180 napig fennálló rendezvényeket kiszolgáló színpad, színpadi tető, lelátó, mutatványos, szórakoztató, vendéglátó, kereskedelmi, valamint előadás tartására szolgáló építmény,…” Tehát egy „apró” kivételtől eltekintve nem szükséges építési engedély a rendezvénysátorhoz. Az apró kivétel pedig a tömegtartózkodás - ami, mint tudjuk 300 fő feletti létszámot jelent -, így ilyen esetben már szükséges építési engedély beszerzése, ekkora létszám pedig egyáltalán nem elképzelhetetlen. Már egy nagyobb lakodalom esetén is előfordulhat ilyen helyzet. Tömegtartózkodás esetén pedig azt is szükséges vizsgálni, hogy az adott területen egyáltalán folytatható-e építési tevékenység, például a rendezvény helyszínéül szolgáló területen kiadható-e az építésügyi hatóság építési engedélyt.

Tovább is van...

Ha valaki már azt gondolná, hogy az ideiglenes rendezvénysátrak felállításával kapcsolatos előírásoknak a végéhez értünk volna, annak csalódnia kell, még két fontos problémakör előtt állunk.

Az egyik az OTSZ létesítési és használati előírásai. Az OTSZ 143. § (1) bekezdése szerint, ha ideiglenes építmény fennállási ideje április 1. és október 31. közötti időszak bármely napjára esik, akkor kötelező gondoskodni a villámvédelemről. Mivel az említett időszak éppen a tavaszi – nyári rendezvények időszakára esik, így szinte minden rendezvénysátor esetén gondoskodni kell a villámvédelemről vagy annak szükségességét meg kell vizsgáltatni, dokumentálni kell. Kevés kivétel azért akad, ahol rendezvénysátor esetén a villámvédelmet nem kell számba venni, mégpedig a 200 m²-nél nem nagyobb alapterületű és tömegtartózkodásra nem szolgáló rendezvénysátrak esetét, ahol a kivételt az OTSZ 144. § c) pontja alapozza meg.

Az OTSZ minden értelmezhető használati előírása is alkalmazandó a rendezvénysátor területére, beleértve a tűzoltó készülékek, a biztonsági világítás és jelek elhelyezését is.

A korábbtól eltérő, az új OTSZ által előírt használati szabályokat a következőkben soroljuk fel:

- a) nem alkalmazható robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok tárolására, forgalmazására, árusítására
- b) nem alkalmazható menekülésben korlátozott személyek huzamos elhelyezésére
- c) a bent tartózkodók létszámáról az építmény bejáratánál információval kell rendelkeznie a beléptetést felügyelő személynek (ez helyettesíthető beléptető rendszerrel)
- d) kijárat előtt a szabad téren a kijárat szélességének megfelelő, de legalább 3 méteres szakaszon és 10 méteres távolságon belül nem helyezhető el kiürítést akadályozó szerkezet
- e) széksorok esetén az egy oldalról megközelíthető széksor üléseinek a száma nem haladhatja meg a 20 darabot, két oldalról megközelíthető széksor esetén a 40 darabot.
- f) 10 széknél hosszabb széksor esetén a székeket egymáshoz kell rögzíteni teljes hosszban
- g) 20 széknél hosszabb széksor esetén a székeket egymáshoz és a padozathoz, a talajhoz kell rögzíteni
- h) széksorokat, ülősorokat legalább 1 méter távolságban kell elhelyezni egymástól és a kiürítésre számításba vett utak szélessége nem lehet kisebb, mint 1,6 méter.
- i) Kisebb méretű (500 m² alapterületet meg nem haladó ponyvaszerkezetű építmény), nem tömegtartózkodásra vonatkozó rendezvénysátrak esetére nem vonatkoznak a c) - h) követelmények.

A készenlétben tartandó tűzoltó készülékek számát az OTSZ 16. számú melléklete az alapterület függvényében, az oltóanyag egység megadásával rögzíti, mindezt a rendezvénysátorban is biztosítani szükséges.

A tűz elleni védekezésről, műszaki mentésről és a tűzoltóságokról szóló 1996. évi XXXI. törvény 19. § (1) bekezdés szerint az 50 főnél több személy befogadására alkalmas létesítményt üzemeltetőknek tűzvédelmi szabályzatot kell készíteniük. A tűzvédelmi szabályzat készítéséről szóló 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet 1.§ (1) bekezdése egyértelműsíti, hogy a kötelezetteknek a tűzvédelmi szabályzatot ideiglenes jelleggel működő létesítmények tekintetében is el kell készíteniük. Így ha a rendezvény szervezője mindent előírásoknak megfelelően kíván végrehajtani, akkor bizony egy ideiglenes rendezvénysátor felállítása esetén is - ha annak befogadóképessége nagyobb lesz, mint 50 fő - a tűzvédelmi szabályzat elkészítésére is gondolnia kell.

SZABAD TÉRI RENDEZVÉNYEK

A szabad téren megtartott rendezvényekre vonatkozóan is jellemző, hogy egy nem rendezvények szervezésével foglalkozó személy számára – de nem túlzás, hogy talán még számukra is – nehéz eligazodni az előírások között. Mindezt az okozza, hogy különböző paraméterektől függően több jogszabály előírásait is alkalmazni szükséges. Megjegyezzük azt is, hogy egyes esetben a hatóságok számára sem teljesen egyértelmű, hogy mi az, amit meg kell követelni a rendezvény szervezőjétől. Kell-e előzetes tájékoztatást benyújtani az I. fokú tűzvédelmi hatóság felé, kell-e rendezvénytartási engedély, a megrendezni kívánt esemény egyáltalán szabad téri rendezvénynek minősül-e az egyik, illetve a másik jogszabály előírásai szerint? Ha tévesen neveznek egy rendezvényt szabad téri rendezvénynek - akkor az alábbiakban láthatjuk -, hogy nem csak egy hosszú sor adminisztratív kötelezettséget vállal "önként" magára a szervező, hanem költséges felszereléseket, eszközöket kell biztosítson.

Szabad téren tartott nem szabad téri rendezvények

Mind az OTSZ, mind a ZTRB rendelkezik szabad téren megtartott rendezvények esetén követendő eljárásokról, biztonsági szabályokról. Ugyanakkor nem minden, hétköznapi értelemben vett szabad téri rendezvény tartozik az említett rendeletek hatálya alá, hogy színesítsük a képet, még csak nem is teljesen egységes e tekintetben a két előírás, bár a jelenlegi OTSZ fogalma már megközelíti a ZTRB-ben olvasható fogalmat.

Szabad téri rendezvények előírásai az OTSZ szerint

Az OTSZ 207. § - 218. § részletezi a szabad téri rendezvények során követendő eljárásokat, szabályokat.

A jelenlegi OTSZ a korábbihoz képest másképp fogalmazza meg a szabadtéri rendezvények fogalmát, sőt bizonyos paraméterekkel rendelkező szabadtéri rendezvényeket "kiemelt" szabad téri rendezvénynek minősít és egy sor külön előírást is támaszt ezekkel szemben. Lássuk, hogy az OTSZ szerint milyen szabad téren megtartott rendezvény tartozik a hatálya alá:

szabad téri rendezvény: 1000 főt vagy 5000 m² területet meghaladó épületen kívül megtartott rendezvény

kiemelt szabad téri zenés, táncos rendezvény: 10 000 főt vagy 20 000 m² területet meghaladó, épületen kívül megtartott, a ZTRB hatálya alá tartozó rendezvény.

Tehát nem minden klasszikus értelemben vett szabad téri rendezvény esetén kötelező az OTSZ említett szakaszait alkalmazni.

Jogalkalmazási szempontból igen zavaró, hogy az OTSZ külön előírásokat és fogalmat szentel az amúgy a ZTRB hatálya alá tartozó egyes rendezvények számára. A szabályozás

szakmai oldalról indokolt, azonban annak - véleményünk szerint - jobb helye lenne a ZTRB-ben, nem pedig az OTSZ-ben.

A szabad téri rendezvény szervezőjét előzetes bejelentési kötelezettség terheli az első fokú tűzvédelmi hatóság felé legkésőbb 10 nappal a rendezvény időpontját megelőzően - ha a rendezvény nem tartozik a ZTRB hatálya alá, mert akkor az abban foglaltak az irányadók -. Mindez változás a korábbi előírásokhoz képest a tekintetben, hogy korábban ez a határidő 30 nap volt. Itt egy pillanatra felmerülhet a kérdés, hogy milyen rendezvényekről lehet szó, melyek a ZTRB hatálya alá nem, de az OTSZ "szabad téri rendezvény" fogalma miatt annak hatálya alá tartoznak. A válasz abban rejlik, hogy míg a ZTRB kifejezetten a zenés, táncos rendezvényekről szól, az OTSZ szabad téri rendezvény fogalma nem korlátozza azt, hogy mi a rendezvény tárgya. Tehát lehet mindenféle kiállításra, bemutatóra, színi előadásra gondolni.

A korábbi OTSZ taxatív felsorolást tartalmazott az előzetes tájékoztatás során benyújtandó dokumentáció tartalmára vonatkozóan, ami a jelenlegi OTSZ-ben már nem jelenik meg. Mindenesetre a korábbi felsorolás szerint elkészített dokumentáció kellően rögzíti a biztonsági intézkedéseket, tehát javasolt tartalma: a tervezett rendezvény megnevezése, rendeltetése, kezdetének és befejezésének várható időpontja, a tervezett rendezvény helyszínének leírása, útvonala, a szervező megnevezése, címe, a szervező képviselőjére jogosult személy neve és címe, elérhetősége, a rendezvény biztosítását ellátó személy-, szervezet megnevezése valamint a szervezet képviselőjének neve, címe és elérhetősége, a rendezvény helyszínének léptékhelyes helyszín-, vagy alaprajza, a helyszínen elhelyezett sátrak, mobil árusítóhelyek (mozgóboltok), asztalok, székek feltüntetésével. Indokolt esetben a felállított sátrak alaprajzai. A rajzon jelölni kell a résztvevők elvezetésére szolgáló útvonalakat, kijáratokat, ezek méreteit, az oltóvíz szerzési helyeket, a tűzoltó gépjárművek közlekedésére szolgáló útvonalakat, a rendezvény helyszínén a résztvevők mozgásának koordinálása céljából kialakított pontokat. a résztvevők mozgásának irányításával megbízott felügyelő személyzet feladatai, a tűz- és káresemény bekövetkezésekor szükséges teendők, a tűz- és káresemények jelzéseinek és oltásának módja, a rendezvényterület energiaellátásának módja, annak lekapcsolási lehetőségei, a résztvevők elvezetésére szolgáló útvonalak jelölésének módja (iránymutató táblák, irányfények), azok sötétedést követő megvilágításának lehetősége, a tartalék-energiaellátás módja, a rendezvény környezetében lévő és azt esetlegesen veszélyeztető létesítmények ismertetése, leírása, a résztvevők tájékoztatására szolgáló eszközök, kihangosítók ismertetése, használatának leírása.

Az előírások konkrétan meghatározzák a követelményeket a menekülési lehetőségekkel, az elhelyezendő tűzoltó készülékek számával és teljesítményével kapcsolatosan. Olyan szabad téri rendezvény esetén, mely napnyugta után is látogatható, a szervezőnek utánvilágító vagy tartalék áramforrásról működő világító menekülési jelek elhelyezését kell biztosítani, ráadásul 1200 x 600 mm nagyságban. Nagy kiterjedésű rendezvény esetén ez elég tetemes összeget tehet ki, ha még nem rendelkezik ilyen jelölésekkel és nem tudnak kölcsönözni sem (szabványnak megfelelő alumínium tábla utánvilágító fóliával 35 000 HUF+ÁFA/db).

Megemlítjük, hogy az elsőfokú tűzvédelmi hatóság tűzoltó fecskendők készenlétben tartását is előírhatja a rendezvény idejére, mely költsége természetesen a rendezvényszervezőt terheli.

Tűzoltó készülékek tekintetében a színpad, öltözők, raktárak védelmére minden megkezdett 50 m² után 1 db 34A oltásteljesítményű, vendéglátó, kereskedelmi egységek védelmére minden megkezdett 100 m² után 1 db 34A, 183 B C oltásteljesítményű készüléket szükséges készenlétben tartani.

Biztonsági személyzet létszámára vonatkozó minimális követelmény, hogy legalább minden megkezdett 200 főre 1 fő biztonsági személy jusson, illetve a jellemzően menekülésben korlátozott személyek jelenléte esetén ennek duplája, azaz minden megkezdett 100 főre 1 fő biztonsági személyzet.

Az új előírások nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy szükség esetén megfelelő tájékoztatás legyen biztosítva a résztvevők részére. Mindez azt jelenti, hogy legalább minden megkezdett 3

000 m²-re legalább 1 db villamos hálózattól független hangosító (tehát ún. megafon) legyen biztosítva. Ez a követelmény alternatív módon is teljesíthető, hangosító berendezés kiépítésével, melynek energiaellátását egy legalább 30 perc működőképességet biztosító tartalék áramforrás szolgáltatja. A hangosító eszközöket nem csak vészhelyzet esetén kell használni, hanem az előírások szerint a rendezvény kezdetekor ennek segítségével kell tájékoztatni a résztvevőket a menekülési útvonalakról, biztonsági tájékoztató pontjairól, tűz- vagy káresemény bekövetkezésekor szükséges teendőkről. Ez a rendezvény eleji "bekiabálás" is kiváltható alternatív módszerrel, mégpedig egy legalább 2 méter képátlójú kivetítő alkalmazásával, melyen a rendezvény kezdetén, szünetében és a rendezvény végén ki kell vetíteni az előbb említett információkat. Ezen a ponton jegyezzük meg, hogy előfordulhatnak olyan szabad téri rendezvények, melyek esetén résztvevők java nem a rendezvény elején érkezik, mivel az érdekesebb programok, előadások stb. csak a nap későbbi időpontjában kerülnek megtartásra. Így javasolt a fentebb részletezett biztonsági információkat nem csak a rendezvény kezdetén, de a várhatóan nagyobb látogatottságot élvező események előtt is elmondani.

Zenés, táncos rendezvények a szabadban

A ZTRB szabad téri rendezvények fogalma az OTSZ előírásaival szemben a rendezvény területét figyelmen kívül hagyja és a várható résztvevők számára koncentrál. A ZTRB azokat a szabadban megtartott zenés, táncos rendezvényeket tekinti szabadtéri rendezvénynek, amelyen várhatóan lesz olyan időpont, amelyen a résztvevők száma az 1 000 főt meg fogja haladni; hogy mekkora területen, az mindegy. Ha a várható létszám meghaladja az 1 000 főt és olyan zenés, táncos rendezvényről van szó, melyre a ZTRB hatálya kiterjed, a rendezvényt csak rendezvénytartási engedély birtokában lehet megtartani a korábbi alcímben (lásd: Rendezvénytartási engedély) már részletezettek szerint. Alapvetően azt lehet látni, hogy, ha szükséges rendezvénytartási engedély szabad téren rendezett zenés, táncos rendezvényhez, akkor az új OTSZ szerint a szabad téri rendezvényekre vonatkozó szabályokat alkalmazni szükséges.

Megjegyzendő, ha a ZTRB hatálya alá tartozik a rendezvény, akkor az OTSZ-ben foglalt előzetes tájékoztatási kötelezettség nem terheli a szervezőt külön az első fokú tűzvédelmi hatóság felé, hisz a tűzoltóság a rendezvénytartási engedély kiadása során amúgy is értesül a rendezvényről. Az eltérések akkor kezdődnek, mikor az alapterület miatt szükséges a rendezvényt az OTSZ szerint szabad téri rendezvénynek nevezni, tehát a ZTRB hatálya alá nem tartozik (pl.:5 000 m²-t meghaladó alapterületen megtartott zenés, táncos rendezvény várhatóan 1000 fő alatti résztvevővel).

Az új OTSZ megjelenésével megszűnt az a helyzet, hogy egy zenés, táncos rendezvény a várható létszám miatt az ZTRB hatálya alá tartozik, de az OTSZ hatálya alá nem. Ennek oka, hogy korábban az OTSZ szabad téri rendezvényre vonatkozó fogalma kizárólag a rendezvény alapterületét vette figyelembe, a várható létszámot nem, ellenben most ide is bekerült a bővös 1 000 fős kritérium, sőt egy következő lépcsővel megjelent a kiemelt szabad téri zenés, táncos rendezvény fogalma. Ugyanakkor érdekesség, hogy építményben megtartott zenés, táncos rendezvény esetén nem vezették be a "kiemelt" fogalmat, azaz ott továbbra is a ZTRB által megfogalmazott 300 fős határvonal marad, 10 000 fő esetére nincsenek taxatív felsorolva az előírások sem az OTSZ-ben, sem a ZTRB-ben, bár nagy valószínűséggel a hatósági hasonló szigorú követelményeket fog meghatározni a rendezvénytartási engedély megszerzésére irányuló eljárás során, mint amilyeneket az OTSZ a kiemelt szabad téri rendezvények esetén megkövetel.

Kiemelt szabad téri zenés, táncos rendezvények külön előírásai

Minél többek vannak egy szabad téri rendezvényen az értelemszerűen annál veszélyesebb, ezért külön előírások szükségesek ez kétségtelen, mindennek - ahogy korábbi részben említettük -, azonban nem feltétlenül az OTSZ-ben lenne a helye, hisz kifejezetten a ZTRB hatálya alá tartozó szabad téri rendezvényről van szó.

Mivel ezen előírások újak, ezért az alábbiakban felsoroljuk ezeket:

- rendezvényszervező a kiürítésre vonatkozó kivonatot a rendezvény honlapján közzé kell tegye
- a kiürítéshez szükséges ideig, de legalább 30 percig a menekülést biztosító villamos berendezések működőképességét tartalék energiaforrással biztosítani kell
- legalább 2 méter képátlójú kivetítőket kell elhelyezni elsődlegesen a résztvevők biztonsági tájékoztatása céljából arra alkalmas helyeken
- léptékhelyes alaprajzokat kell készíteni és kihelyezni a menekülési útvonalak közelében, illetve ott ahol a résztvevők koncentrációja várható
- irányítási pontot kell létrehozni, ahol a szervező, biztonsági vezető, tűzvédelmi felelős, esetlegesen a rendőrség, tűzoltóság, katasztrófavédelem irányítói feladatokat tudnak ellátni
- irányítási ponton 2 db 55A, 233 B, C oltásteljesítményű tűzoltó készüléket kell elhelyezni
- irányítási ponton kell tartani a biztonsági dokumentáció egy példányát
- a szükséges oltóvíz mennyiségét az első fokú tűzvédelmi hatóság meghatározza, de azt a szervezőnek kell biztosítania

Szabad téren tartott rendezvények rendezvénysátorral

Speciális esetként jelentkeznek azok, az alapvetően hétköznapi értelemben vett szabad téri rendezvények, melyek tartalmazznak rendezvénysátorral is. Olyan zenés, táncos rendezvényeknél, mely esetén nem lenne szükséges rendezvénytartási engedély, mivel ott várhatóan nem lesz 1 000 fő látogató, de van egy rendezvénysátor, melynek befogadóképessége meghaladja a 300 főt, akkor rendezvénytartási engedélyt szükséges kérni. Mindennek az alapja - amit a korábbi fejezetekben kifejtettünk -, hogy a rendezvénysátor építménynek minősül, amit a bent tartózkodók létszáma miatt tömegtartózkodásra szolgáló építménynek kell tekinteni. Ilyen esetekre pedig kifejezetten hatályos a ZTRB.

Tehát fennállhat egy olyan speciális helyzet, mikor a szabad téren megrendezni kívánt zenés, táncos rendezvény várható létszáma nem fogja meghaladni az 1 000 főt, de lesz a rendezvény területén legalább egy olyan sátor, melynek befogadóképessége meghaladja a 300 főt, ekkor rendezvénytartási engedélyt szükséges beszerezni a hatóságoktól. Ez azért is érdekes, mert például egy 900 fő látogatót váró szabad téri zenés, táncos rendezvényhez, melyen csak kisebb sátrak vannak, nem szükséges rendezvénytartási engedély, bár ez a helyzet sokkal kockázatosabbnak látszik, mint a másik helyzet (600 fős rendezvény egy 300 fős sátorral).

ÖSSZEGZÉS

Rendkívül sok, ráadásul különféle jogszabályokban megtalálható előírások között kell eligazodnia annak, aki jogkövető módon, az előírások maradéktalan betartásával szeretné elvégezni a munkáját. Ahhoz, hogy a szervező felkészülten vágjon neki egy rendezvény szervezéséhez fel kell készülnie, hogy melyik jogszabály hogyan határozza meg az egyes rendezvénytípusok fogalmát, mely esetben mely jogszabályokat kell egyáltalán alkalmaznia. Egy elhibázott döntés a rendezvényszervezőnek súlyos összegekbe és nem utolsósorban adminisztratív kötelezettségek hadainak teljesítésébe, mindezekkel együtt időbe kerülhet.

Felhívjuk ugyanakkor arra is a figyelmet, hogy cikkünk megírásakor az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet még nem volt hatályos és számos e rendelettel kapcsolatos egyéb jogszabály módosítására még nem került sor. Könnyen előfordulhat, hogy későbbiekben a cikkben bemutatott témakörök, kötelezettségek változnak, bővülnek, így mindig erősen javasolt az egyes jogszabályok adott pillanatban hatályos szövegezését a nemzeti jogszabálytár honlapján (<http://www.njt.hu>) ellenőrizni.

Az alábbi táblázatban összefoglaltunk néhány esetet, bemutatva, hogy milyen szempontok számítanak "víválasztónak", azt vizsgálva, hogy egyes kombinációkban mely jogszabály hatálya alá tartozik az adott rendezvény, milyen előírásoknak kell megfelelni.

	Rendezvény építményben		Rendezvény szabad téren	
	Zenés-táncos rendezvény	Egyéb rendezvény	Zenés-táncos rendezvény	Egyéb rendezvény
<300 fő	Építmény eredeti rendeltetése esetén nincs kötelezettség *		Nincs követelmény	Nincs követelmény 5000 m ² alapterület alatt, felette előzetes tájékoztatási kötelezettség és OTSZ szabad téri rendezvényre vonatkozó előírásai
301-500 fő	Rendezvénytartási engedély (ZTRB)	Építmény eredeti rendeltetése esetén nincs kötelezettség *		
501-999 fő	Rendezvénytartási engedély (ZTRB)	Építmény eredeti rendeltetése esetén nincs kötelezettség *		
1000 - 9999 fő	Rendezvénytartási engedély (ZTRB)	Építmény eredeti rendeltetése esetén nincs kötelezettség *	Rendezvénytartási engedély (ZTRB) és OTSZ szabad téri rendezvényre vonatkozó előírásai (kiemelt szabad téri rendezvény 20 000 m ² alapterület felett)	Előzetes tájékoztatási kötelezettség és OTSZ szabad téri rendezvényekre vonatkozó előírásai*
>10 000 fő	Rendezvénytartási engedély (ZTRB)	Építmény eredeti rendeltetése esetén nincs kötelezettség *	Rendezvénytartási engedély (ZTRB) és OTSZ szerint kiemelt szabad téri rendezvényre vonatkozó előírásai	Előzetes tájékoztatási kötelezettség és OTSZ szabad téri rendezvényekre vonatkozó előírásai

* Amennyiben az építményt nem az eredeti rendeltetésének megfelelően használják, akkor az előzetes bejelentési kötelezettséget teljesíteni szükséges a tűzvédelmi hatóság felé.

Felhasznált irodalom

- [1] 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- [2] 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről
- [3] 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az Országos településrendezési és építési követelményekről
- [4] 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

- [5] 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról
- [6] 1997. évi LXXVIII Törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- [7] 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről
- [8] MSZ 595/6:1980 Építmények tűzvédelme. Kiürítés